

**A HALÁSZATI OPERATÍV PROGRAM
KERETÉBEN BENYÚJTHATÓ
ÁGAZATI FEJLESZTÉSEK
FELMÉRÉSÉNEK EREDMÉNYEI**

2009. június

BEVEZETÉS

A Halászati Operatív Program (HOP) Magyarország Nemzeti Halászati Stratégiai Terve (NHST) alapján készült, az Európai Halászati Alapról szóló 1198/2006/EK tanácsi rendelet (EHA Rendelet) valamint az annak végrehajtását szabályozó 498/2007/EK bizottsági rendelet (végrehajtási rendelet) követelményeinek megfelelően. A HOP az ország egész területére, úgynevezett konvergencia és nem konvergencia területekre egyaránt vonatkozik.

A hazai halászati ágazat számára eddig még soha nem tapasztalt nagyságrendű fejlesztési forrás nyílik meg az elkövetkező 5 évben, igen kedvező támogatási intenzitással (pl. beruházási támogatások esetében 60%-os támogatással). Ez a lehetőség rendkívüli alkalom a halgazdálkodásunk modernizációjára, műszaki és technológiai fejlesztésére, versenyképességének fokozására. Az Európai Halászati Alapból (EHA) 2007. és 2013. között 34,8 millió euró, a nemzeti hozzájárulással kiegészülve 46,8 millió euró, azaz mintegy 13,3 milliárd forint áll rendelkezésre, mely kb. annyi, mint az ágazat éves bruttó termelési értéke.

A megvalósítás az EU-s gyakorlatnak megfelelően a programok folytonosságának biztosítása érdekében ténylegesen 2015 végén fejeződik be. Az EU és a magyar állam által biztosított támogatási keret mintegy 70%-a az EHA 2. tengelye mentén lesz felhasználva (*Akvakultúra, belvízi halászat és a halászati és akvakultúratermékek feldolgozása és forgalmazása*: pl. tógazdasági és intenzív üzemi haltermelés és halfeldolgozók létesítő, korszerűsítő és pótló beruházásai, stb.), 25%-a 3. tengely mentén (*Közös érdekeket célzó intézkedések*: pl. innovatív projektek megvalósítása, ágazati szintű marketing tevékenységek; termelői szervezetek létrehozása, szakmai továbbképzés és szaktanácsadás, stb.) és a maradék 5% az 5. prioritási tengely mentén (*Technikai segítségnyújtás*: program promóció, program adminisztráció, stb.).

A fejlesztések a HOP keretében fognak megvalósulni, melynek elsődleges célja, hogy növekedjen Magyarországon a halfogyasztás, illetve javuljon a magyar halászati ágazat hazai és nemzetközi szinten értelmezett versenyképessége. Magyarország az EU rangsor utolsó helyen áll a mintegy 4 kilogrammos évenkénti halfogyasztással (az

uniós átlag kb. 22 kg/fő/év). A leghamarabb elérendő cél, hogy felzárkózzon az ország a mostani utolsó előtti helyezetthez és Magyarország elérje a 6 kilogrammos évenkénti átlagos fogyasztást.

Mindezidáig Magyarország nem használt fel forrásokat az említett a pénzügyi alapból (EHA+Nemzeti rész), ezek ténylegesen most nyílnak meg számára. A támogatási kérelmeket 2009. június 1-től lehet benyújtani, mely az előző tervezési időszakban megismert és megszokott rendszertől (AVOP-HOPE) teljes mértékben eltér.

MÓDSZERTAN

Az I. HOP konferencia előadásainak keretében Dr. Szűcs István a Debreceni Egyetem docense a HOP Irányító Hatósággal történt előzetes egyeztetésnek megfelelően felhívta a hallgatóság figyelmét arra a tényre, hogy Magyarországnak – minden uniós tagállamhoz hasonlóan - a 2010. évben lehetősége lesz a HOP ún. félidős felülvizsgálatára. A tervezéshez azonban feltétlenül szükséges ismerni az ágazat fejlesztési igényeit, melyek alapvetően a 2. prioritási tengely mentén futó intézkedésekhez kapcsolódnak. Ehhez kérte a jelenlévő és képviseltetett ágazati szereplők segítségét. Ezt követően az 1-3. táblázatokban szereplő adatlapok részletes ismertetésére került sor. Ezt az adatgyűjtő lapot a potenciális pályázóknak kellett kitölteni és visszajuttatni az összesített értékeléshez. Az adatlap kitöltése önkéntes volt, és a program irányítói vállalták, hogy az adatokat bizalmasan kezelik, és üzemszerűen azt meg nem jelenítik.. Az adatlapokon a vállalkozások nevének megadása szintén önkéntes volt és az adatlap összeállítói egy adatvédelmi záradékkal is ellátták az annak érdekében, hogy az egyedi adatszolgáltatók adatainak beazonosítható módon nyilvánosságra kerülése garantáltan elkerülhető legyen.

Az adatlap egyaránt tartalmaz naturális és pénzügyi adatokat. A naturális adatok a HOP-ban meghatározott indikátorokhoz kapcsolódnak. Sajnálatos, hogy az adatszolgáltatók többsége a naturális adatokat nem adta meg, csak a fejlesztés költségvetését határozta meg.

28 hazai vállalkozástól kaptuk meg a kitöltött adatlapokat, amelyek viszont lefedik a hazai tógazdasági terület mintegy 70%-át, a hazai halfeldolgozó kapacitás kb. 2/3-át és az intenzív üzemi haltermelés 90%-át.

Az adatokat összesítettük, de a végső táblázatokban (5-6. táblázatok) csak a pénzügyi adatok szerepelnek az adatszolgáltatási hiányosságoknak köszönhetően. Számos esetben telefonon megkerestük azokat a válaszadókat, akik pl. nem adták meg a rekonstrukcióba bevonandó tóterületet, de azt válaszolták, hogy ezt még nem tudják megmondani, csak azt, hogy mennyi az erre a területre rendelkezésükre álló forrás nagysága.

A hazai tógazdasági területen működő vállalkozások jövedelempozícióját nagymértékben meghatározza az AKG támogatás - illetve az a jövedelem-kiesés, amit az AKG hivatott kompenzálni. Ezért is kiemelten fontos az adatok megadása, illetve ismerete. Az első esetben úgy kellett megadni a fejlesztési igényeket, hogy van futó AKG program, a második esetben pedig úgy, hogy nincs futó program. Azok a vállalkozások, akiket nem érint az AKG (pl. önálló halfeldolgozó, intenzív üzemi haltermelő cég) csak az „AKG nincs” rubrikákat töltötték ki, így az adataik itt jelennek csak meg.

1. táblázat A HOP keretében tervezett fejlesztések a 2007-2013-i tartó tervezési időszakban I.

TH	Megnevezés	Me.	2009		2010		2011		2012		2013	
			AKG van	AKG nincs	AKG van	AKG nincs	AKG van	AKG nincs	AKG van	AKG nincs	AKG van	AKG nincs
TŐGAZDASÁGI HALTERMELÉS	Tóépítés	érték (eFt)										
		terület (ha)										
	Tőrekonstrukció	érték (eFt)										
		terület (ha)										
	Telelőépítés	érték (eFt)										
		terület (ha)										
	Telelőrekonstrukció	érték (eFt)										
		terület (ha)										
	Halkeltető (építés / felújítás)	érték (eFt)										
	Gép, technológiai berendezés, eszköz	érték (eFt)										
	Takarmánytárló (épület, siló, stb.)	érték (eFt)										
	Trágyatároló, trágyakezelő	érték (eFt)										
	Épület, építmény	érték (eFt)										
	Egyéb éspedig:	érték (eFt)										
	Egyéb éspedig:	érték (eFt)										
	Tőgazdaság össz.	érték (eFt)										

2. táblázat A HOP keretében tervezett fejlesztések a 2007-2013-i tartó tervezési időszakban II.

IT TH	Megnevezés	Me.	2009		2010		2011		2012		2013		
			AKG van	AKG nincs	AKG van	AKG nincs	AKG van	AKG nincs	AKG van	AKG nincs	AKG van	AKG nincs	
INTENZÍV ÜZEMI HALTERMELÉS	Építés (termelőkapacitás)	érték (eFt)											
		kapacitás (m ³)											
	Rekonstrukció (termelőkapacitás)	érték (eFt)											
		kapacitás (m ³)											
	Keltető (építés / felújítás)	érték (eFt)											
	Gép, technológiai berendezés	érték (eFt)											
	Takarmánytároló (épület, siló, stb.)	érték (eFt)											
	Épület, építmény	érték (eFt)											
	Egyéb éspedig:	érték (eFt)											
	Intenzív össz.	érték (eFt)											
TERMÉSZETES VÍZI HALÁSZAT	Gép	érték (eFt)											
	Eszköz	érték (eFt)											
	Egyéb éspedig:	érték (eFt)											
	Egyéb éspedig:	érték (eFt)											
	Term. hal. össz.	érték (eFt)											

3. táblázat A HOP keretében tervezett fejlesztések a 2007-2013-i tartó tervezési időszakban III.

TH	Megnevezés	Me.	2009		2010		2011		2012		2013		
			AKG van	AKG nincs	AKG van	AKG nincs	AKG van	AKG nincs	AKG van	AKG nincs	AKG van	AKG nincs	
HALFELDOLGOZÁS	Új létesítése	érték (eFt)											
		éves kapacitás (tonna/év)											
	Meglévő rekonstrukciója, korszerűsítése, bővítése	érték (eFt)											
		kapacitásbővülés (tonna/év)											
	Egyéb éspedig:	érték (eFt)											
												
	Egyéb éspedig:	érték (eFt)											
												
	Egyéb éspedig:	érték (eFt)											
												
Halfeldolgozó össz.	érték (eFt)												

Vállalkozás:

A kérdőív kitöltése és azon belül a személyes adatok megadása önkéntes. A megadott adatok kizárólag a Halászati Operatív Program megvalósítása érdekében a támogatási igények felmérésére kerülnek felhasználásra. A kérdőívek nyilvánosságra hozatala kizárólag személyes adatokat nem tartalmazó módon, adatszolgáltatót beazonosíthatatlanul összesített formában történik.

EREDMÉNYEK

Abban az esetben, ha van futó AKG program az előzetes felmérés alapján mintegy **8,1 milliárd Ft** a tervezési időszakra (n+2) jutó fejlesztési projekt igény, amely úgy oszlik meg, hogy 65,9%-ban a tógazdasági haltermelés területét érinti, 3,4%-ban az intenzív üzemi haltermelést, 0,6%-ban a természetesvízi halászatot és 30,0%-ban a halfeldolgozó ágazatot. Ha figyelembe vesszük azt a tényt, hogy nem minden jelenlegi és jövőbeli ágazati szereplő kapcsolódott be az adatszolgáltatásba (60%-os adatszolgáltatás) akkor becslésünk alapján ez az összeg **12-13 milliárd Ft-ra** módosul, mely mintegy **7,2-7,8 milliárd Ft-os** visszanemtérítendő támogatási igényt jelenít meg.

A másik esetben, amikor nem feltételezzük, hogy nincs futó AKG program az összesített fejlesztési igény mintegy **4,7 milliárd Ft**, amely úgy oszlik meg, hogy 60,8%-ban a tógazdasági haltermelés területét érinti, 32,8%-ban az intenzív üzemi haltermelést, 0,7%-ban a természetesvízi halászatot és 5,6%-ban a halfeldolgozó ágazatot. Mind a végső összeg és mind a belső arányok jelentősen eltérnek. Az AKG program azon vállalkozásokra hat elsődlegesen, akik tógazdasági területtel rendelkeznek és nincs hatása azokra, akik ettől függetlenek. Sajátos helyzet hazánkban, hogy vannak olyan halászati vállalkozások, akik egyaránt foglalkoznak, illetve tervezik foglalkozni tógazdasági és intenzív üzemi haltermeléssel, természetesvízi halászattal és halfeldolgozással. Ez rendkívül megbonyolítja a helyzetet, mivel bizonyos vállalkozások az AKG-től függetlenül is fejlesztenek pl. halfeldolgozót, míg mások nem.

Abban az esetben, ha az 5-6. táblázatokban bemutatott értékek közül, mindig a nagyobbik értékkel kalkulálunk, akkor az összesített fejlesztési igény **9,4 milliárd Ft**. Ha ismét figyelembe vesszük azt a tényt, hogy nem minden jelenlegi és jövőbeli ágazati szereplő kapcsolódott be az adatszolgáltatásba (60%-os adatszolgáltatás) akkor becslésünk alapján ez az összeg **15-16 milliárd Ft-ra** módosul, mely mintegy **9,0-9,6 milliárd Ft-os** visszanemtérítendő támogatási igényt jelenít meg.

Abban az esetben, ha az 5-6. táblázatokban bemutatott értékek közül, a tógazdasági haltermelés kivételével az összesített értékkel kalkulálunk (potenciális érték), akkor az összesített fejlesztési igény 10,7 milliárd Ft. Ez abból következik, hogy a tiszta profilú halfeldolgozók, intenzív üzemi termelők, természetesvízi halgazdálkodók csak az AKG nincs rovatot töltötték ki. Ha ismét figyelembe vesszük azt a tényt, hogy nem minden jelenlegi és jövőbeli ágazati szereplő kapcsolódott be az adatszolgáltatásba (60%-os adatszolgáltatás) akkor becslésünk alapján ez az összeg **17,8-18,0 milliárd Ft-ra** módosul, mely mintegy **10,7-10,8 milliárd Ft-os** visszánemtérítendő támogatási igényt jelenít meg.

4. táblázat **A fejlesztési igények összesítése**

Me.: ezer Ft

Megnevezés	AKG van	AKG nincs	Legnagyobb érték	Potenciális érték
Tógazdasági haltermelés	5 352 000	2 849 500	5 352 000	5 352 000
Intenzív üzemi haltermelés	280 000	1 538 000	1 538 000	1 818 000
Természetesvízi halászat	47 200	35 000	47 200	822 000
Halfeldolgozás	2 438 600	262 000	2 438 600	2 700 600
Mindösszesen	8 117 800	4 684 500	9 375 800	10 692 600

KONKLÚZIÓK

Az AKG támogatások léte rendkívüli mértékben befolyásolja a HOP végrehajtását és forrásallokációját.

Optimista scenárió esetén a HOP-ban a 2. prioritási tengely mentén elkülönített pénzügyi alap pontosan fedezi a fejlesztési igényeket, ha más forrásból megoldódik az AKG program folytatása.

5. táblázat A HOP keretében tervezett fejlesztések a 2007-2013-i tartó tervezési időszakban (AKG van)

TH	Megnevezés	Me.	2009		2010		2011		2012		2013		Összesen
			AKG	van	AKG	van	AKG	van	AKG	van	AKG	van	
Tógazdasági haltermelés	Tőépités	érték (eFt)	35 000				30 000		65 000		65 000		195 000
	Tőrekonstrukció	érték (eFt)	277 000		216 000		407 000		416 000		251 000		1 567 000
	Teleiőépités	érték (eFt)	31 000		1 532 000		20 000						1 583 000
	Teleiőrekonstrukció	érték (eFt)	91 000		171 000		66 500		22 000		11 000		361 500
	Halkeltető (épités / felújítás)	érték (eFt)	10 000		140 000		5 000		35 000				190 000
	Gép, technológiai ber.	érték (eFt)	195 000		229 000		151 500		17 000		145 000		737 500
	Takarmánytároló (épület, siló, stb.)	érték (eFt)	17 000				10 000		30 000		40 000		97 000
	Trágyatároló, trágyakezező	érték (eFt)			20 000						30 000		50 000
	Épület, építmény	érték (eFt)	12 000		51 000		25 000		25 000		41 000		129 000
	Egyéb: út (épités/rekonstr.)	érték (eFt)	90 000		30 000		55 000		20 000		45 000		240 000
Egyéb: halágy (épités/rekonstr.)	érték (eFt)			23 000		114 000		20 000				157 000	
Egyéb: helyi "halbolt"	érték (eFt)			10 000		10 000		25 000				45 000	
	Tógazdaság össz.	érték (eFt)	758 000		2 422 000		869 000		675 000		628 000		5 352 000
Intenzív üzemi haltermelés	Építés (termelőkapacitás)	érték (eFt)	80 000		120 000								200 000
	Rekonstrukció (termelőkapacitás)	érték (eFt)											0
	Keltető (épités / felújítás)	érték (eFt)											0
	Gép, technológiai berendezés	érték (eFt)	50 000		30 000								80 000
	Takarmánytároló (épület, siló, stb.)	érték (eFt)											0
	Épület, építmény	érték (eFt)											0
Egyéb éspedig:	érték (eFt)											0	
	Intenzív össz.	érték (eFt)	130 000		150 000								280 000
Term. vízi halászat	Gép	érték (eFt)	0		5 000		5 000		6 000		1 000		17 000
	Eszköz	érték (eFt)	3 000		8 000		10 000		7 000		2 000		30 000
	Egyéb éspedig:	érték (eFt)	0		200								200
	Term. hal. össz.	érték (eFt)	3 000		13 200		15 000		13 000		3 000		47 200
Hafel- dolgozás	Új létesítmény	érték (eFt)	30 000		450 000				310 000				790 000
	Meglévő rekonstrukciója, korszerűsítése	érték (eFt)	10 000		30 000		10 000		15 000		30 000		95 000
	Egyéb:	érték (eFt)	2 000		10 000		1 447 200						1 459 200
	Hafeldolgozó össz.	érték (eFt)	48 000		516 400		1 487 200		351 000		36 000		2 438 600
MINDÖSSZESEN			939 000		3 101 600		2 371 200		1 039 000		667 000		8 117 800

6. táblázat A HOP keretében tervezett fejlesztések a 2007-2013-i tartó tervezési időszakban (AKG nincs)

TH	Megnevezés	Me.	2009		2010		2011		2012		2013		Összesen
			AKG	nincs	AKG	nincs	AKG	nincs	AKG	nincs	AKG	nincs	
Tógazdasági haltermelés	Tóépítés	érték (eFt)	60 000		55 000		40 000		36 000		100 000		291 000
	Tórekonstrukció	érték (eFt)	113 000		119 000		192 000		223 000		108 000		755 000
	Teleiőépítés	érték (eFt)	30 000		90 000		10 000		15 000				145 000
	Teleilőrekonstrukció	érték (eFt)	90 000		167 000		48 500		34 000		34 000		373 500
	Halkeltető (építés / felújítás)	érték (eFt)	10 000		110 000		21 000		5 000				146 000
	Gép, technológiai berendezés, eszköz	érték (eFt)	16 000		163 000		75 000		130 000		105 000		489 000
	Takarmánytárló (épület, siló, stb.)	érték (eFt)	5 000		81 000		42 000		50 000		24 000		202 000
	Trágyatároló, trágyakezelő	érték (eFt)			15 000								15 000
	Épület, építmény	érték (eFt)	5 000		10 000				21 000		20 000		56 000
	Egyéb:	érték (eFt)	100 000		19 000		24 000		4 000		14 000		161 000
	Egyéb:	érték (eFt)	10 000				93 000		8 000				111 000
	Egyéb:	érték (eFt)			15 000		30 000		30 000		30 000		105 000
	Tógazdaság össz.	érték (eFt)	439 000		844 000		575 500		556 000		435 000		2 849 500
	Építés (termelőkapacitás)	Építés (termelőkapacitás)	érték (eFt)	170 000		10 000		175 000					
Rekonstrukció (termelőkapacitás)		érték (eFt)	283 000		20 000		20 000		120 000		120 000		563 000
Keltető (építés / felújítás)		érték (eFt)			1 000		10 000						11 000
Gép, technológiai berendezés		érték (eFt)	115 000		15 000		35 000		20 000		25 000		210 000
Takarmánytárló (épület, siló, stb.)		érték (eFt)	80 000				5 000						85 000
Épület, építmény		érték (eFt)	48 000		80 000		10 000		20 000				158 000
Egyéb:		érték (eFt)	133 000		5 000								138 000
Egyéb:		érték (eFt)	8 000						10 000				18 000
Intenzív össz.		érték (eFt)	837 000		131 000		255 000		170 000		145 000		1 538 000
Gép		érték (eFt)					5 000		11 000		1 000		17 000
Term. vízi halászat	Eszköz	érték (eFt)	3 000		3 000		8 000		2 000		2 000		18 000
	Term. hal. össz.	érték (eFt)	3 000		3 000		13 000		13 000		3 000		35 000
halfeldolgozás	Új létesítés	érték (eFt)			30 000						5 000		35 000
	Meglévő rekonstrukciója, korszerűsítése	érték (eFt)	20 000		30 000		56 000		25 000		15 000		146 000
	Egyéb:	érték (eFt)	14 000		10 000		5 000						29 000
	Egyéb:	érték (eFt)	16 000				9 000		18 000		9 000		52 000
	Halfeldolgozó össz.	érték (eFt)	50 000		70 000		70 000		43 000		29 000		262 000
MINDÖSSZESEN	érték (eFt)	1 329 000		1 048 000		913 500		782 000		612 000		4 684 500	

